

ผลการประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจว่าด้วยการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ ครั้งที่ 9

การประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจว่าด้วยการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ ครั้งที่ 9 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 22-28 มีนาคม 2553

ณ เมือง Cali ประเทศโคลอมเบีย การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมที่ได้รับความสนใจและเป็นที่จับตามองของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งประเทศภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ หน่วยวิจัย และภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งชุมชนพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น

เพราะถือว่าการประชุมครั้งสุดท้ายของคณะทำงานฯ ตามที่ได้รับมอบหมายจากสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ ในการประชุมสมัยที่ 9 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2551 ให้หารือและเจรจาต่อรองระบอบระหว่างประเทศว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ (International Regime on Access and Benefit Sharing) ให้แล้วเสร็จและนำเสนอเพื่อรับรองในการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ สมัยที่ 10 ที่จะมีการขึ้นในเดือนตุลาคม 2553 ณ นคร Nagoya ประเทศญี่ปุ่น

ผลที่ได้จากการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งนี้ มีความชัดเจนขึ้นมากในเรื่อง ลักษณะ (nature) ของระบอบระหว่างประเทศ ที่นำเสนอออกมาในรูปแบบของพิธีสาร (protocol) ที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย มีองค์ประกอบ หลักการ และขั้นตอนในเรื่องต่างๆ ที่ชัดเจน ซึ่งประเทศต่างๆ ได้แสดงถึงความเข้าใจร่วมกันว่า สิ่งที่มีความสำคัญและเป็นแกนหลักของระบอบระหว่างประเทศ ได้แก่ การปฏิบัติตาม (compliance) และการทำให้เกิดระบบเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ โดยระบอบระหว่างประเทศจำเป็นต้องพิจารณาประเด็นปัญหาที่มีลักษณะข้ามแดน (transboundary issues) เพื่อให้เกิดหลักประกันในการปฏิบัติตามกฎหมายระดับประเทศเมื่อทรัพยากรพันธุกรรมออกไปจากประเทศผู้ให้ทรัพยากร

ประเด็นที่มีการถกเถียงกันในการประชุมและยังหาข้อยุติไม่ได้มีอยู่หลายประเด็น อาทิ การครอบคลุมการใช้และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อนุพันธ์ (derivatives) ของทรัพยากรพันธุกรรม

การกำหนดความสอดคล้องและความสัมพันธ์กับความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องอื่นๆ การพิจารณาให้เกิดการปฏิบัติตามที่มีสภาพบังคับตามกฎหมาย การใช้ระบบเอกสารรับรอง จุดติดต่อ (check point) ข้อกำหนดในการเปิดเผยแหล่งที่มาและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (disclosure requirement) เป็นเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ของประเทศผู้ให้ การเข้าถึงความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวกับทรัพยากรพันธุกรรม และการถ่ายทอดและความร่วมมือทางเทคโนโลยี เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หากมองในแง่ของความคืบหน้าในการเจรจาต่อรอง การประชุมคณะทำงานฯ ในครั้งนี้ถือว่า ไม่มีการดำเนินการเจรจาต่อรองตามรูปแบบที่ควรจะเป็น การประชุมดำเนินไปในลักษณะของการแสดงความเข้าใจต่อหลักการและประเด็นสำคัญต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในร่างพิธีสารว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ที่อยู่ในรูปแบบของเอกสารที่นำเสนอโดยประธานร่วมของคณะทำงานฯ ที่แสดงถึงความเข้าใจร่วมกันในหัวข้อต่างๆ ของร่างพิธีสาร ซึ่งมีทั้งสิ้น 31 มาตรา พร้อมเอกสารแนบท้ายในเรื่องของผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน และรายการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรม

ร่างพิธีสารดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะทำงานฯ ให้ใช้เป็นเอกสารพื้นฐานในการเจรจาต่อรองสำหรับการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ 9 รอบที่ 2 ที่กำหนดให้มีขึ้นอีกครั้งในเดือนมิถุนายน 2553 เพื่อเจรจาต่อรองเนื้อหาของพิธีสารฯ ให้เสร็จทันเสนอเพื่อรับรองในการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ สมัยที่ 10

